

Stan wdrażania programów transnarodowych i międzyregionalnych w ramach perspektywy 2014–2020

PROGRAMY TRANSNARODOWE

I. Interreg Region Morza Bałtyckiego (*Interreg Baltic Sea Region - IBSR*)

Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014–2020, zatwierdzony przez Komisję Europejską w grudniu 2014 r., obejmuje w całości lub w części **11 krajów**, w tym 8 członkowskich UE: Danię, Estonię, Finlandię, Litwę, Łotwę, Polskę, Szwecję i Niemcy (wybrane regiony) oraz 3 kraje spoza UE: Białoruś, Norwegię i Rosję (wybrane regiony).

Budżet programu wynosi **264 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego** oraz 6 mln euro z funduszy norweskich (na współfinansowanie udziału partnerów z Norwegii) i 8,8 mln euro z Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (dla partnerów z Białorusi i Rosji).

Celem ogólnym jest wzmocnienie zintegrowanego rozwoju terytorialnego i współpracy na rzecz bardziej innowacyjnego, lepiej dostępnego i zrównoważonego regionu Morza Bałtyckiego. Program wspiera **12 celów szczegółowych w ramach 3 priorytetów**:

Priorytet 1. Potencjał dla innowacji, w tym 3 cele szczegółowe –

- 1.1. Infrastruktura badań i innowacji
- 1.2. Inteligentna specjalizacja
- 1.3. Innowacje nietechnologiczne

Priorytet 2. Efektywne gospodarowanie zasobami naturalnymi, w tym 4 cele szczegółowe –

- 2.1. Czyste wody
- 2.2. Energia odnawialna
- 2.3. Efektywność energetyczna
- 2.4. Zasobooszczędny „błękitny wzrost”

Priorytet 3. Zrównoważony transport, w tym 5 celów szczegółowych –

- 3.1. Interoperacyjność transportu
- 3.2. Dostępność obszarów odległych i dotkniętych zmianami demograficznymi
- 3.3. Bezpieczeństwo morskie
- 3.4. Żegluga przyjazna środowisku
- 3.5. Przyjazna środowisku mobilność miejska

Program jest **skierowany** przede wszystkim do: instytucji i władz publicznych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego, szkół wyższych i instytucji B+R, agencji, sieci i klastrów wspierających innowacje, ośrodków transferu technologii, organizacji międzynarodowych i pozarządowych, a także przedsiębiorstw prywatnych.

Każdy projekt musi być realizowany przez **co najmniej trzech partnerów** wnoszących wkład finansowy z trzech różnych krajów. Dla polskich instytucji refundacja wydatków kwalifikowalnych wynosi do 85 proc. Możliwy jest również udział w projektach w charakterze partnera stowarzyszonego (bez wkładu finansowego). Program nie finansuje inwestycji o dużej skali, ale wypracowane rozwiązania można przetestować przy pomocy działań pilotażowych lub demonstracyjnych o charakterze inwestycyjnym.

Funkcję **Instytucji Zarządzającej** pełni Bank Inwestycyjny Szlezwika-Holsztynu (Niemcy), a Wspólny Sekretariat zlokalizowany jest w Rostocku (siedziba główna) i w Rydze (oddział).

W Polsce informacji nt. programu Interreg Region Morza Bałtyckiego udziela Krajowy Punkt Kontaktowy usytuowany w Departamencie Współpracy Terytorialnej Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

Nabory projektów są dwuetapowe. W pierwszym etapie wnioskodawcy składają koncepcje (*concept note*), spośród których dokonywany jest wybór projektów zakwalifikowanych do drugiego etapu.

I. nabór odbył się w okresie od 2 grudnia 2014 r. do 14 lipca 2015 r., w tym pierwszy etap – 2.12.2014 r.–2.02.2015 r. i drugi etap –29.04.–14.07.2015 r.

Złożono 282 koncepcje, spośród których 81 zostało zaproszonych do złożenia pełnych aplikacji. Ostatecznie wpłynęło 78 projektów, w których zaangażowanych jest 1052 partnerów. Z Polski odnotowano zaangażowanie 142 instytucji. Największym zainteresowaniem cieszył się cel

szczegółowy 2.1. Czyste wody. Decyzja o wyborze projektów do dofinansowania zostanie podjęta przez Komitet Monitorujący w listopadzie br.

Otwarcie następnego naboru koncepcji projektów zaplanowano na początek lutego 2016 r. Wsparcie dla beneficjentów w związku z II. naborem wniosków rozpocznie się pod koniec 2015 r.

II. Interreg Europa Środkowa (*Interreg Central Europe – ICE*)

Program Interreg Europa Środkowa 2014–2020, zatwierdzony przez Komisję Europejską w grudniu 2014 r., obejmuje w całości lub w części **9 krajów**: Austrię, Chorwację, Czechy, Niemcy (wybrane regiony), Polskę, Słowację, Słowenię, Węgry i Włochy (wybrane regiony). Dysponuje pulą środków w wysokości **246 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego**.

Celem programu jest współpraca ponad granicami, która – zmieniając miasta i regiony – uczyni je lepszymi miejscami do życia i pracy. Program wspiera **10 celów szczegółowych w ramach 4 priorytetów**:

Priorytet 1. Innowacje – Współpraca w zakresie innowacji na rzecz zwiększenia konkurencyjności, w tym 2 cele szczegółowe –

- 1.1. Poprawa trwałych powiązań pomiędzy podmiotami systemów innowacji w celu wzmocnienia regionalnej zdolności innowacyjnej
- 1.2. Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności związanych z przedsiębiorczością w celu wspierania innowacji gospodarczych i społecznych

Priorytet 2. Energia – Współpraca w zakresie strategii niskoemisyjnych, w tym 3 cele szczegółowe –

- 2.1. Opracowanie i wdrażanie rozwiązań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej
- 2.2. Poprawa strategii energetycznych i polityk mających wpływ na łagodzenie zmian klimatu
- 2.3. Poprawa zdolności do planowania mobilności na miejskich obszarach funkcjonalnych w celu obniżenia emisji CO₂

Priorytet 3. Środowisko i kultura - Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego, w tym 3 cele szczegółowe –

- 3.1. Poprawa zintegrowanego zarządzania środowiskiem w celu ochrony i zrównoważonego wykorzystywania zasobów i dziedzictwa naturalnego
- 3.2. Poprawa zdolności zrównoważonego wykorzystania zasobów i dziedzictwa kulturowego
- 3.3. Poprawa zarządzania środowiskowego na funkcjonalnych obszarach miejskich

Priorytet 4. Transport – Współpraca na rzecz poprawy powiązań transportowych, w tym 2 cele szczegółowe –

- 4.1. Poprawa planowania i koordynacji systemów regionalnego transportu pasażerskiego w celu utworzenia lepszych połączeń z krajowymi i europejskimi sieciami transportowymi
- 4.2. Poprawa koordynacji podmiotów transportu towarowego w celu upowszechnienia rozwiązań multimodalnych przyjaznych środowisku

Program jest **skierowany** do: organów i instytucji publicznych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego, instytucji badawczych, organizacji pozarządowych, agencji i stowarzyszeń sektorowych oraz prywatnych firm i instytucji posiadających osobowość prawną, a także organizacji międzynarodowych. Każdy projekt musi być realizowany przez **co najmniej trzech partnerów** wnoszących wkład finansowy z trzech krajów, z których co najmniej dwóch ma siedzibę na obszarze programu. Dla polskich instytucji dofinansowanie z EFRR wynosi do 85 proc. kosztów kwalifikowalnych. Istnieje także możliwość udziału w projektach w charakterze partnera stowarzyszonego. Program wspiera głównie działania o charakterze miękkim. Możliwa jest jednak realizacja zadań inwestycyjnych o charakterze pilotażowym lub demonstracyjnym.

Funkcję **Instytucji Zarządzającej** pełni Miasto Wiedeń, gdzie zlokalizowany jest również Wspólny Sekretariat. W Polsce informacji nt. programu Interreg Europa Środkowa udziela Krajowy Punkt Kontaktowy usytuowany w Departamencie Współpracy Terytorialnej Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

Pierwszy nabór projektów, który – podobnie jak w programie IBSR był dwuetapowy – został otwarty 12 lutego 2015 r. W pierwszym etapie wnioskodawcy składali skrócone wnioski aplikacyjne, na podstawie których dokonany został wybór projektów zakwalifikowanych do drugiego etapu.

Pierwszy etap zakończył się 15 kwietnia 2015 r. Złożono 620 skróconych wniosków, w których zaangażowanych było 3507 partnerów. 72 polskie instytucje wystąpiły w charakterze partnerów wiodących. Największym zainteresowaniem cieszył się cel szczegółowy 1.2. Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności związanych z przedsiębiorczością w celu wspierania innowacji gospodarczych i społecznych.

22 września br. Komitet Monitorujący podjął decyzję o zaproszeniu do udziału w drugim etapie 91 projektów (spośród 611 kwalifikowalnych). Partnerzy wiodący zobowiązani są do dostarczenia pełnych aplikacji do 27 listopada 2015 r. Ostateczna decyzja o dofinansowaniu zostanie podjęta w kwietniu 2016 r.

Ogłoszenie II. naboru wniosków planowane jest na kwiecień 2016 r. Tym razem nabór będzie jednoetapowy – również otwarty dla wszystkich priorytetów i celów szczegółowych.

PROGRAMY MIĘDZYREGIONALNE

III. Interreg EUROPA (*Interreg EUROPE*)

Program Interreg EUROPA 2014–2020, zatwierdzony przez Komisję Europejską w czerwcu 2015 r., obejmuje **30 krajów**: wszystkie kraje UE oraz Norwegię i Szwajcarię. Dysponuje budżetem w wysokości **359 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego** (kraje spoza UE finansowane są z innych źródeł).

Celem programu jest poprawa wdrażania polityk i programów rozwoju regionalnego poprzez wymianę doświadczeń między partnerami z różnych państw oraz upowszechnianie dobrych praktyk. Dzięki jego realizacji powinno nastąpić unowocześnienie polityki regionalnej oraz wzrost efektywności i poprawa koordynacji wykorzystania środków unijnych (m.in. z RPO). Program wspiera **6 celów szczegółowych w ramach 4 priorytetów**:

Priorytet 1. Badania naukowe, postęp technologiczny i innowacje, w tym 2 cele szczegółowe –

1.1. Infrastruktura badań i innowacji oraz podnoszenie zdolności innowacyjnych

1.2. Wspieranie regionalnych łańcuchów innowacji

Priorytet 2. Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw, w tym 1 cel szczegółowy –

2.1. Wspieranie MŚP w wypracowywaniu i osiąganiu wzrostu gospodarczego oraz wprowadzaniu innowacji na wszystkich etapach ich cyklu życia

Priorytet 3. Gospodarka niskoemisyjna, w tym 1 cel szczegółowy –

3.1. Wspieranie przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

Priorytet 4. Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami, w tym 2 cele szczegółowe –

4.1. Ochrona i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

4.2. Zwiększanie efektywnego gospodarowania zasobami, „zielony wzrost” i ekoinnowacje

Program jest **skierowany** do: władz i instytucji publicznych oraz podmiotów prywatnych o charakterze non profit. Udział władz publicznych w projektach jest *de facto* obligatoryjny (udział bezpośredni lub list wsparcia). Każdy projekt musi być realizowany przez **partnerów z co najmniej 3 państw**, z których przynajmniej dwa są państwami członkowskimi UE. Dla polskich władz i instytucji publicznych dofinansowanie z EFRR wynosi do 85 proc. kosztów kwalifikowalnych, a dla podmiotów prywatnych non profit – do 75 proc. kosztów kwalifikowalnych. W odróżnieniu od programów transnarodowych, nie ma możliwości udziału w projektach w charakterze partnera stowarzyszonego. Program wspiera działania o charakterze miękkim.

Poza projektami współpracy międzyregionalnej, finansowane będą również tzw. **platformy learningowe**, stanowiące ogólnoeuropejski zasób wiedzy w 4 obszarach objętych programem. Platformy będą służyć m.in. upowszechnianiu wyników projektów, wspieraniu decydentów zaangażowanych w realizację programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych, wymianie informacji między szerokim gronem użytkowników, a także w ich ramach będzie można uzyskać pomoc doradczą dla realizowanych projektów.

Funkcję **Instytucji Zarządzającej** pełni Region Nord-Pas de Calais (Francja), a Wspólny Sekretariat zlokalizowany jest w Lille. W Polsce informacji nt. programu Interreg EUROPA udziela Krajowy Punkt Kontaktowy usytuowany w Departamencie Współpracy Terytorialnej Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

Nabory projektów są jednoetapowe. Wnioskodawcy składają pełne wnioski aplikacyjne, które następnie podlegają ocenie formalnej i jakościowej.

Pierwszy nabór odbył się w okresie od 22 czerwca do 31 lipca 2015 r. Złożono 261 aplikacji, w których zaangażowanych jest 2158 partnerów. Z Polski o udział w projektach stara się 95 instytucji. Średni poziom współfinansowania z EFRR, o które występuje jeden partner projektowy, wynosi 205,4 tys. euro. Łączna kwota zapotrzebowania na środki z EFRR kształtuje się na poziomie 441,0 mln euro, co o ponad 1/5 przewyższa budżet programu. Ponadto partnerzy z Norwegii występują o kwotę 1,46 mln euro z funduszy norweskich. Największym zainteresowaniem cieszył się cel szczegółowy 2.1. Wspieranie MŚP w wypracowywaniu i osiąganiu wzrostu gospodarczego oraz wprowadzaniu innowacji na wszystkich etapach ich cyklu życia. Decyzja o wyborze projektów do dofinansowania zostanie podjęta przez Komitet Monitorujący z początkiem grudnia 2015 r.

Otwarcie II. naboru wniosków planowane jest na I. kwartał 2016 r.

IV. Urbact III

Program URBACT III 2014–2020, zatwierdzony przez Komisję Europejską w grudniu 2014 r., dysponuje budżetem w wysokości **74,3 mln euro z EFRR**. Obszar jego realizacji obejmuje: 28 państw członkowskich UE (ze współfinansowaniem z EFRR), Norwegię i Szwajcarię (z finansowaniem ze środków własnych), państwa objęte Instrumentem Pomocy Przedakcesyjnej (z finansowaniem z tego instrumentu) oraz partnerów z innych krajów (z finansowaniem ze środków własnych).

Celem programu jest promowanie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju miast oraz poprawa efektywności realizacji polityki regionalnej i polityki spójności. Służy on wymianie wiedzy i dobrych praktyk pomiędzy miastami i różnymi szczeblami administracji publicznej. Program opiera się na 11. celu tematycznym: Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej, wspierając **3 cele szczegółowe w ramach jednej osi priorytetowej** (poza pomocą techniczną):

Oś priorytetowa 1. Promowanie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, w tym 4 cele szczegółowe –

1. Zwiększenie potencjału miast w zakresie zarządzania zrównoważonymi politykami i działaniami w sposób zintegrowany i partycypacyjny
2. Usprawnienie projektowania zrównoważonych strategii rozwoju obszarów miejskich i planów działania w miastach
3. Usprawnienie wdrażania zintegrowanych planów dla zrównoważonego rozwoju miejskiego
4. Zapewnienie praktykom i decydentom na wszystkich szczeblach (unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym) dostępu do wiedzy tematycznej gromadzonej w ramach URBACT oraz umożliwienie wymiany know-how we wszystkich aspektach zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w celu poprawy jakości polityki miejskich

Program jest **skierowany** do wszystkich kluczowych podmiotów zrównoważonego rozwoju miejskiego na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym - władz i instytucji publicznych oraz społeczeństwa obywatelskiego, a także sektora prywatnego. Uczestnictwo w programie polega na „sieciovaniu” miast, tj. tworzeniu konsorcjów projektowych na rzecz rozwoju miast w różnorodnych obszarach, jak: rewitalizacja, przejście na gospodarkę niskoemisyjną, integracja społeczna i walka z ubóstwem, promocja zatrudnienia i mobilności pracowników, badania, rozwój technologiczny i innowacje. Każde miasto włączone do sieci musi utworzyć Lokalną Grupę Wsparcia URBACT, aby zaangażować lokalnych interesariuszy (jest to tzw. metoda URBACT). W programie URBACT III będą ustanawiane trzy rodzaje sieci tematycznych:

- 1) Sieci Planowania Działań
- 2) Sieci Transferu
- 3) Sieci Wdrażania

Funkcję **Instytucji Zarządzającej** pełni instytucja francuska - *General Commissariat for Territorial Equality*. Sekretariat URBACT mieści się także we Francji. Instytucją Koordynującą w Polsce jest Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. 25 września br. zakończył się nabór na Krajowy Punkt Kontaktowy Programu. Wybór KPK dokonany przez MliR będzie podlegał zatwierdzeniu przez Instytucję Zarządzającą. Krajowe Punkty Kontaktowe będą realizować cel szczegółowy 4. Programu.

Nabory wniosków będą prowadzone odrębnie dla każdego rodzaju sieci w procedurze dwufazowej (dwuetapowej). Dla **Sieci Planowania Działań**, których głównym celem jest poprawa potencjału miast europejskich w zakresie zarządzania zrównoważonymi politykami, a szczególnie wzmocnienia ich możliwości tworzenia zintegrowanych strategii, pierwszy etap pierwszego naboru odbył się w okresie od 16 marca do 16 czerwca 2015 r. Do dalszej oceny zakwalifikowało się 99 sieci (z ponad 400 miastami), spośród których we wrześniu br. Komitet Monitorujący zatwierdził 21 do dofinansowania. Polskie miasta obecne są w nich 11 razy (miasta mogą występować w więcej niż jednej sieci).

Obecnie odbywa się druga faza naboru. Do końca 2015 r. zakwalifikowane sieci muszą zwiększyć liczbę partnerów z początkowych 4 lub 5 do 10 lub 11. Jest zatem szansa na włączenie się do sieci kolejnych polskich miast i innych podmiotów. Maksymalne dofinansowanie polskich partnerów ze środków EFRR wynosi 85proc.

Kolejne nabory wniosków, w tym do dwóch następnych sieci, tj. Sieci Transferu i Wdrażania, zostaną otwarte w 2016 r.

KONTROLA PIERWSZEGO STOPNIA

W wymienionych powyżej programach transnarodowych – Interreg Region Morza Bałtyckiego i Interreg Europa Środkowa oraz międzyregionalnych – Interreg EUROPA i Urbact III, polscy beneficjenci realizujący projekty w latach 2014–2020 będą korzystać ze scentralizowanego systemu kontroli pierwszego stopnia. Dla wszystkich programów **funkcję kontrolera projektów pełni Centrum Projektów Europejskich.**